

ΠΑΣΟΚ - ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Κοινοβουλευτική Ομάδα

Αθήνα, 10 Ιανουαρίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς:

Τον Υπουργό Δικαιοσύνης, κο Γεώργιο Φλωρίδη

Την Υπουργό Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, κα Δόμνα Μιχαλίδου

Θέμα: «Υπερβολικές καθυστερήσεις στη διαδικασία υιοθεσίας μέσω της πλατφόρμας Anynet – Απόκλιση μεταξύ θεσμικού πλαισίου και πραγματικότητας.»

Αξιότιμοι κ.κ. Υπουργοί,

Με το ν. 4538/2018, η Πολιτεία επιχείρησε να εισαγάγει σημαντικές μεταρρυθμίσεις στον θεσμό της αναδοχής και της υιοθεσίας, με κεντρικό εργαλείο τη δημιουργία του Εθνικού Μητρώου Υποψηφίων Θετών Γονέων και τη λειτουργία της ψηφιακής πλατφόρμας Anynet. Στόχος των μεταρρυθμίσεων, όπως έχει αναφερθεί ρητά, ήταν η διαφάνεια, η ισονομία, η επιτάχυνση των διαδικασιών και η γρήγορη αποκατάσταση των παιδιών σε μόνιμο οικογενειακό περιβάλλον. Η διαδικασία της υιοθεσίας στη χώρα μας εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από σοβαρές καθυστερήσεις και εσωτερικές θεσμικές αντιφάσεις, παρά τις ανά καιρούς νομοθετικές παρεμβάσεις. Πίσω από τους αριθμούς και τα στατιστικά στοιχεία, στη συντριπτική πλειονότητα των περιπτώσεων, παιδιά και πιστοποιημένοι υποψήφιοι

γονείς εγκλωβίζονται σε έναν πολύπλοκο και δυσλειτουργικό μηχανισμό, ο οποίος δοκιμάζει σε βάθος τον χρόνο, την αντοχή αλλά και τα ανθρώπινα όρια των εμπλεκομένων.

Ως εκ τούτου, παρά τα στατιστικά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, για παράδειγμα για το έτος 2024 που εμφάνισαν αύξηση των υιοθεσιών, η πραγματικότητα που βιώνουν οι πολίτες απέχει σημαντικά από το αφήγημα περί εξορθολογισμού και ταχύτητας. Οι πολυετείς καθυστερήσεις, οι δυσκίνητες δικαστικές διαδικασίες αλλά και τα ζητήματα στελέχωσης των κοινωνικών υπηρεσιών εξαντλούν τα ψυχικά αποθέματα των υποψήφιων γονέων. Το υφιστάμενο πλαίσιο, παρά τη λειτουργία των εθνικών μητρώων, παραμένει εγκλωβισμένο σε γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, αποτυγχάνοντας να εγγυηθεί την ταχεία και ασφαλή αποκατάσταση των παιδιών. Η εικόνα σχετικής αύξησης του αριθμού υιοθεσιών σε σχέση με παλαιότερα έτη δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να συγκαλύψει τις δομικές δυσλειτουργίες ενός συστήματος παιδικής προστασίας που υπολείπεται των σύγχρονων κοινωνικών αναγκών.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τα στοιχεία της ως άνω αναφερόμενης πλατφόρμας Anynet, η υποβολή της αίτησης, η συλλογή των δικαιολογητικών, η κοινωνική έρευνα του οικογενειακού περιβάλλοντος και η υποχρεωτική εκπαίδευση των υποψηφίων γονέων ολοκληρώνονται εντός 6–8 μηνών. Τα στοιχεία αυτά, με βάση μαρτυρίες εν δυνάμει θετών γονέων, δεν είναι απολύτως ακριβή καθώς σε αρκετές περιπτώσεις η διαδικασία από την υποβολή της αίτησης μέχρι και την πιστοποίηση έχει διάρκεια πολύ συχνά έως και ένα έτος. Εν πάση περιπτώσει, μετά την ολοκλήρωση αυτών των σταδίων, οι υποψήφιοι εγγράφονται στο Εθνικό Μητρώο και θεωρούνται διαθέσιμοι για την υιοθεσία παιδιών. Το πληροφοριακό σύστημα εγγυάται ότι η επιλογή παιδιού γίνεται σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά και τις ανάγκες του παιδιού, αλλά και τις δυνατότητες και προτιμήσεις των υποψηφίων, τηρώντας αυστηρά τη σειρά προτεραιότητας εγγραφής, απλοποιώντας και επιταχύνοντας τις διαδικασίες.

Ωστόσο, όπως αναφέρθηκε, η πραγματικότητα για εκατοντάδες υποψήφιους θετούς γονείς αποκλίνει δραματικά από αυτή την εικόνα. Παρά την πιστοποίηση και την εγγραφή στο Εθνικό Μητρώο, η αναμονή για την αντιστοίχιση ή ταίριασμα

θετών γονέων με τα προς υιοθεσία παιδιά (matching) είναι πολυετής ενώ τα κριτήρια δεν είναι επαρκώς διαφανή. Ιδίως για βρέφη και μικρά παιδιά, η διαδικασία καθυστερεί λόγω του γεγονότος ότι τα περισσότερα από αυτά δεν είναι νομικά «έτοιμα» για υιοθεσία. Η υιοθεσία, σύμφωνα με τα άρθρα 1549 επ. ΑΚ, ολοκληρώνεται αποκλειστικά με δικαστική απόφαση και προϋποθέτει πλήρη έλεγχο των γονικών δικαιωμάτων, τη συναίνεση των φυσικών γονέων ή του επιτρόπου, τη δυνατότητα δικαστικής αναπλήρωσης συναίνεσης σε ορισμένες περιπτώσεις, αλλά και την ακρόαση συγγενών ή άλλων τέκνων της οικογένειας όταν απαιτείται.

Πολλοί υποψήφιοι γονείς παραμένουν στη λίστα αναμονής για 4–5 χρόνια ή περισσότερο, χωρίς σαφή χρονοδιαγράμματα ή διαφάνεια ως προς το πότε θα προχωρήσει η υιοθεσία. Παράλληλα τελούν σε πλήρη άγνοια της πορείας της αιτήσεώς τους. Αποτέλεσμα αυτής της καθυστέρησης είναι η ύπαρξη μεγάλης απόκλισης ανάμεσα στον αριθμό των πιστοποιημένων υποψηφίων και τον πολύ περιορισμένο αριθμό παιδιών που είναι διαθέσιμα για υιοθεσία, με τα βρέφη κάτω των δύο ετών να μην αγγίζουν καν διψήφιο αριθμό κατά τη διάρκεια παρελθόντων ετών. Η αντίφαση αυτή υπονομεύει στην πράξη το βασικό ζητούμενο του νόμου, δηλ. την ταχεία αποϊδρυματοποίηση των παιδιών και τη διασφάλιση του βέλτιστου συμφέροντός τους.

Η κατάσταση αυτή δημιουργεί σοβαρά προβλήματα όχι μόνο για τα παιδιά, που παραμένουν για χρόνια σε ιδρυματική φροντίδα και υπό το καθεστώς μακροχρόνιων νομικών εκκρεμοτήτων, αλλά και για τους υποψήφιους γονείς, οι οποίοι, παρά τη θετική κοινωνική έρευνα και τη συμμετοχή τους σε εκπαιδευτικά σεμινάρια, αντιμετωπίζουν αισθήματα απογοήτευσης και αποθάρρυνσης. Παρά τις διακηρυγμένες δυνατότητες της πλατφόρμας Anynet, η ουσιαστική τοποθέτηση των παιδιών και η κήρυξη της υιοθεσίας καθυστερεί δραματικά λόγω των υφιστάμενων δικαστικών διαδικασιών και εν γένει του νομικού πλαισίου που διέπει τον θεσμό της υιοθεσίας, το οποίο αν και φιλοδοξεί να προασπίσει τα δικαιώματα και τα έννομα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων μερών, εν τέλει χαρακτηρίζεται από μεγάλες καθυστερήσεις που υπονομεύουν το πνεύμα

απλοποίησης και επιτάχυνσης, που διατρέχει τις διατάξεις των νόμων 4538/2018 και 4837/2021.

Η συγκέντρωση των υιοθεσιών σε ηλικίες κάτω των 5 ετών, σε συνδυασμό με την αξιοσημείωτη άνοδο των υιοθεσιών ενηλίκων, υποδηλώνει ότι το σύστημα αδυνατεί να καλύψει τις ανάγκες των ανηλίκων που παραμένουν επί μακρόν σε ιδρυματική φροντίδα. Παράλληλα, παιδιά μεγαλύτερης ηλικίας ή παιδιά με αναπηρία παραμένουν στο περιθώριο της διαδικασίας. Η Πολιτεία οφείλει να εγγυηθεί μια ταχύτερη και δικαιότερη πρόσβαση σε έναν θεσμό πρωτίστως ανθρωποκεντρικό, ο οποίος όμως παραμένει θεσμικά δυσκίνητος. Οι όποιες παρεμβάσεις οφείλουν να διασφαλίσουν ότι η διαδικασία δεν θα είναι απλώς τυπικά νόμιμη, αλλά ουσιαστικά βιώσιμη και δίκαιη για όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, πρωτίστως δε για τα ανήλικα παιδιά, χωρίς κρατική επανάπαυση σε παρελθούσες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις που η πράξη απέδειξε ότι δεν κατάφεραν να χτυπήσουν στην καρδιά του προβλήματος παρά τις φιλοδοξίες ή τις καλές προθέσεις τους.

Δεδομένων των ανωτέρω.

Ερωτώνται οι αρμόδιοι Υπουργοί:

- 1. Πόσα παιδιά βρίσκονται σήμερα σε δομές ή υπό την εποπτεία κοινωνικών υπηρεσιών και ποιο είναι το αντίστοιχο ποσοστό για βρέφη και παιδιά κάτω των δύο ετών;***
- 2. Ποιος είναι ο μέσος χρόνος που μεσολαβεί από την εγγραφή ενός υποψηφίου γονέα στο Εθνικό Μητρώο έως αντιστοίχιση με παιδί, ιδίως για υιοθεσία βρέφους;***
- 3. Ποιες είναι οι κύριες αιτίες καθυστέρησης σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία και ποιες ενέργειες προγραμματίζονται για την επιτάχυνση των διαδικασιών;***
- 4. Υπάρχουν μηχανισμοί παρακολούθησης και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των διαδικασιών υιοθεσίας και των χρόνων αναμονής; Αν ναι, ποια είναι τα ευρήματα και ποιες βελτιώσεις προτείνονται;***
- 5. Προτίθενται τα Υπουργεία να εισαγάγουν νομοθετικές ή διοικητικές παρεμβάσεις, όπως ενίσχυση των κοινωνικών υπηρεσιών, εξειδίκευση δικαστικών τμημάτων ή καθορισμένα χρονοδιαγράμματα, ώστε να***

περιοριστεί η μεγάλη απόκλιση μεταξύ πιστοποιημένων γονέων και παιδιών που παραμένουν επί χρόνια σε αναμονή;

- 6. Προτίθενται τα Υπουργεία λάβουν μέτρα σχετικά με τα παιδιά που βρίσκονται ήδη σε δομές ή ανάδοχες οικογένειες για σημαντικό χρονικό διάστημα, ώστε να επιταχυνθεί η διαδικασία υιοθεσίας;*
- 7. Υπάρχει σχέδιο για την επιτάχυνση της δικαστικής διαδικασίας υιοθεσίας ώστε η δικαστική αναμονή να μην υπονομεύει το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού;*
- 8. Προτίθενται τα Υπουργεία να θεσπίσουν ειδικά μέτρα παρακολούθησης των καθυστερήσεων και τακτικής αναφοράς στην αρμόδια επιτροπή της Βουλής σχετικά με την πρόοδο στην υιοθεσία παιδιών;*
- 9. Ποιες πρωτοβουλίες ενδεχομένως αξιολογείτε για την υποστήριξη των υποψηφίων θετών γονέων κατά τη διάρκεια της πολύχρονης αναμονής, ώστε να διατηρούνται ψυχολογικά και πρακτικά έτοιμοι μέχρι τη στιγμή της υιοθεσίας;*
- 10. Προτίθενται τα Υπουργεία να λάβουν μέτρα για την επιτάχυνση της έκδοσης των αποφάσεων που αφορούν στην υιοθεσία ώστε αυτές να πραγματοποιούνται σε σύντομο και προβλέψιμο χρονικό διάστημα προς το συμφέρον των παιδιών;*

Οι ερωτώσες Βουλευτές

Αικατερίνη (Κατερίνα) Σπυριδάκη

Αικατερίνη (Κατερίνα) Καζάνη

Ευαγγελία Λιακούλη